212. številka. Ljubljana, v torek 16. septembra. XXIII. leto, 1890.

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.
Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 16. septembra.

Češko-nemška sprava še vedno boleha za svojega rojstva neozdravljivo hibo, katera se je zgrešila s tem, da se je sprava dogovarjala in sklepala jednostransko, ker se k konferencam na Dunaji neso pozvali mladočeški poslanci, za katerimi stoji ogromna večina naroda češkega, ki je na raznih shodih vedno odločneje začel povzdigovati svoj glas proti spravi. Agitacija proti Dunajskim dogovorom bila je vedno silneja in volilci so svojim poslancem kar odločno izrekali kot napotek svoj „aut-aut“: Ali proti spravi, ali pa odložiti mandat.

Tej soglasni volji narodovi ne kaže ustavljati se, marveč jo treba jemati v poštev. Zato vidimo, kako se dan za dnevom krči število zagovornikov sprave, in kako hitro se je zasukala pisava staročeških glasil, katera so zlasti glede notranjega češkega uradnega glasila dospela že na dosti jasno in pravilno stališče. Tako mej drugim piše v tej zadevi „Politik“:

„Le v tem, da se nam dovoli notranji češki uradni jezik v polnem, neprikrajšanem obsegu, vidimo uspešno jamstvo proti nemškemu državnemu jeziku, in ko bi se nam to jamstvo ne hotelo dati, bi v soglasji z veliko večino svojega naroda delali za to odgovorne ne le Nemce, ampak tudi vlado.

Ker se sprava ne naslanja na ostrino sable, ker se ni sklenila vsled sile, ampak po svobodnem dogovoru obeh narodov te kraljevine, in ker je ta sprava, kakor se splošno priznava, državna potreba prve vrste, bode ona stranka, ki v tej spravi vidi le sredstvo za podjarmljenje češke večine v tej deželi in jo hoče le pod tem pogojem vsprejeti, s tem svojim samovoljnim obnašanjem neovrgljivo dokazala, da jej je več za Nemcev politiško hegemonijo, nego za korist države.

Ker se celo od najzmernejše narodne strani sprava brez jamstva zmatra za tako, da bi potem Nemci imeli povod triumfirati nad Čehi, je stvar danes popolnoma jasna. Sprave brez omenjenega jamstva mi Čehi jednostavno vsprejeti ne moremo. S tem je čeških poslancev postopanje jasno določeno.“

Kakor je v teh vrsticah povedano, glasovali bodo staročeški poslanci proti spravi, ako se poprej ne dovoli češki uradni jezik in ž njim prepreči nemščina kot državni jezik. Odločna ta izjava vzbudila je v Dunajskih listih glasen odmev in mnogo nevolje, slovanski časopisi jo bodo brez izjeme odobravali, ker je ta zahteva tako naravna, da bi o njej ne smelo biti niti debate. Zaradi tega, in ker so Čehi v naši državi toli važen činitelj, ki se prezirati ne more, bode se njihovi zahtevi tudi ugodilo. To pa bode važno tudi za nas, ker s tem storjen je „praejudiz“, da se tudi mi začnemo poganjati in da izposlujemo notranji slovenski jezik.

„Celjskega Sokola“ osnovalna slavnost dne 7 in 8. septembra.

(Dalje.)

Iz slovenskih krajev in od Slovencev v tujini došli so naslednji telegrami:

Bled: Na jezeru bliz Triglava kliče vsim zbranim Sokolcem gromoviti slava!

Franjo Mulačič.

Bled: Krasnoj slavi brače Slovenaca pridružuju se v duhu Hrvati na Bledu.

Stjepan Miletič, Šuller ml.

Dunaj: Vrlim Sokolom, neustrašenim borilcem Slovanstva! Slava!

Akademično društvo „Slovenija“.

Dunaj: Slava hrabrim sinom domovine!

Sever.

Gorica: Bistro pazi, da ne bo slovenska Štajerska zemlja tujcev!

Uredništvo „Slovanskega Sveta“.

Gornjigrad: Živela slovanska vzajemnost!

Trg Gornjigrad.

Idrija: K imenitnemu, za vse Slovenstvo velepomenljivemu prazniku kliče: Srčen Na zdar!

Mesto Idrija.

Idrija: Na shodu zbrani državnozborski volilci v Idriji kličejo novemu Celjskemu Sokolu: Živio!

Volilci.

Idrija:

Vzleti krepkih perut v višave,
Brani pravice matere Slave!

Idrijska Čitalnica.

Kamnik: Najmlajši „Sokol“! Dvigni se, leti in vzbujaj narod naš!

Lira.

Kamnik: Živel najmlajši Sokol Celjski. Vsem pri Vaši slavnosti zbranim Sokolom kličemo srdačni Na Zdar in Živeli! Složimo se in z zjedinjenimi močmi borimo se proti vsemu, kar nam je nasprotnega. Ne udajmo se in ostanimo složni v borbi za obstanek milega nam naroda slovenskega. V boj za slobodo zlato!

V. Legat z rodbino iz Celovca, Frančišek Zadnikar, Tinica Zadnikarjeva, Jakob Hočevar, Ivan Valenčič.

Kamnik: Kvišku razpni krila svoja, bistrim okom meje naše čuvaj!

Dereani, Podboj, Novak, Barlé, Sadnikar.

Kanal: Razprostri peruti vrli „Sokol“, ter pozorno pazi z bistrim sokolskim očesom ob bregovih Savinje na zagrizene nam nasprotnike milega nam naroda! V duhu radujem se z Vami ter Vam kličem presrčni bratski: Na zdar!

Josip Hönig, ud „Goriškega Sokola“.

Kranj:

Le dvigaj ponosno Ti danes se v zrak!
Pri izletu že prvem se trese sovrag!

Narodna čitalnica v Kranji.

Kranj: Naudušeno pozdravljamo Te, vrli „Sokol“! Živi, cveti i rasti v blagor domovini našej!

Bralno društvo.

Kranj: Odhajajoči v Tržič kličemo: Dve nemčurski trdnjavi padata isti dan pod krepko roko hrabrih in za sveto narodno stvar naudušenih borilcev. Živeli soborilci!

Metod in Ciril Pirc, Drukar, Vilfan, Kušar.

Lesce: Da si svež in zdrav, dični „Sokol“, buditelj spavajočega narodnega čuta in krepki prvoboritelj slovenske zavednosti!

Rodbini Petričičeva in Velkovrhova.

Lesce: Naj Ti bode naloga, kakor solnce z blagodejno, čudotvorno svetlobo razdeliti oblake, ki krijejo še tu in tam nebo na slovanskem Jugoštajerskem.

Ante Truden iz Trsta.

LISTEK.

Jurij Šubić.

Njegovo življenje in umetniško delovanje.

II.

Po dovršeni okupaciji vrnil se je Jurij Šubić iz Bosne znova na Dunaj ter ondu delal v Griepenkerlovi šoli. Mej drugim je tukaj naslikal po vladnem naročilu oltarno sliko sv. Roka za neko cerkev na Tirolskem, za katero je dobil razven obične nagrade pri akademijski razstavi še od akademije darilo.

L. 1879. je šel z grofom Mensdorfom na Češko, kjer je preživel nekoliko mesecev na gradovih češkega kavalirja, slikajoč pokrajinske prizore po bujni ondotni okolici. — Bivajočemu na gradu Boskoviškem (na Moravskem) ponudila mu je Dunajska akademija, na priporočilo Griepenkerlovo, obširna slikarska dela v Atenah. Znani dr. Henrik Schliemann, ki si je z odkâpanjem v Homerjevi „Ilijadi“ opevane Troje pridobil svetovno slavo in ogromno imetje, vzgradil si je namreč v slavnih Atenah veličastno palačo, katero si je hotel okrasiti z raznovrstnimi slikami iz grške mitologije. Podjetni naš umetnik je prevzel to častilno nalogo ter se začetkom decembra meseca l. 1879. napotil na Grško.

V klasičnih Atenah je preživel Jurij Šubić najlepšo dobo dotedanje mladosti svoje. V cvetu svojega življenja, čil in zdrav, od vseh spoštovan in ljubljen, seznanil se je z raznimi učenjaki in umetniki na gostoljubnem Schliemanovem dómu, kjer se je shajal ž njimi vsak četrtek pri soarejah, na katerih se je zbirala takrat najodličnejša družba atenska . . .

Ondu v Schliemanovi palači je izvršil nekoliko posnetkov po starinskih slikah iz Pompeja in mnogo svojih kompozicij. Na velikem balkonu palače je naslikal devet muz v prirodni velikosti, plavajočih po sinjem zraku. Na stranskih stenah je predstavil četiri elemente in četiri letne čase, na stropu velicega salona pa skupino amoret, pečajočih se z arheologijo, z izkopavanjem starin i. t. d. Potem je proizvel še lepo vrsto svojih umotvorov, n. pr. olimpskega točaja Ganimeda, plesajoče bahante in bahantinje i. t. d. Naslikal je tudi dva portrêta: soprogo Schliemanovo in njegovega mlajšega brata.

S svojimi slikami si je slavni naš rojak pridobil v Grkih občno priznanje in občudovanje. Nagovarjali so ga, naj se naseli mej jimi ter mu ponujali profesuro na Atenski akademiji. Da! Izbrali so mu bili že tudi — nevesto, jako imovito in klasično-lepo Grkinjo, ki se je bila zagledala v brdkega slikarja slovenskega. Ali našemu Juriju — dasi se mu je omililo grško podnebje in ga je bil očaral klasični svet z bujnimi spomini na slavno minolost, — stóžilo se je po premili domovini in toli mlad, ni se pač hotel še ukloniti v „sladki zakonski jarem“, hoteč se naužiti še poprej zlate svobode, brez katere ne uspeva nobeden umetniški genij . . .

Ko je torej l. 1880. dovršil slikarska svoja dela pri Schliemanu, ostavil je zasloveli naš umetnik prestolico novogrškega kraljestva ter se preselil v — Pariz, kamor ga je bil povabil prijatelj z Dunajske akademije, češki slikar Vojteh Hynais. Tu se je pričela nova doba umetniškega njegovega delovanja.

Pariz, prekrasna stolica najinteligentnejšega, na vrhunci človeške omike stoječega naroda francoskega, bilo je že od nekdaj izvoljeno utočišče najrazbornejših duhov z vsega svetá in vseh narodov. Naravno je torej, da so se v tem svetovnem sredotočji kulture, zlasti od kar ga obseva solnce svobode, tolerancije in humanitête, ugodno razvijale i lepe umetnosti, mej katerimi si je slikarstvo v

Lesce:

Živi, rasi, procvitaj krasno,
„Sokol“ proti tujstvu narodni jez!
Tebe zatrl ne bode nikdo,
Kajti snovala Te sloge je vez.

Kmetje izpod Stola.

Ljubljana: Pogum in vstrajnost premaguje vse. Vrlo naprej do končne zmage. Na zdar!

Čitalnica Ljubljanska.

Ljubljana: Krepost telesa, čilost duha, domoljubje! Živio! Miza pri Frlinci.

Ljubljana: Srce zvesto ohrani narodu; krepko brani orožjem ga svojim; ljubi slobodo zlato. Na zdar! Raduje se z vami v duhu.

Ferko Krsnik.

Ljubljana: Probujaj, naudušuj in neumorno deluj, da spraviš Slovenca na dan.

Knifič, Milavc, Žyvski, Nigrin, Dermota.

Ljubljana: Narod s takimi močmi, kakor je danes zbran ob bistri Savinji, ne zamre nikdar. Vrlemu „Sokolu“ in drugim rodoljubom kličeva trikratni gromoviti Živio! Olifčič, Vidmar.

Ljubljana: Krepko dvigaj zastavo, jednako bratom svojim, narodu vedno v ponos in slavo. Na zdar! Ivan Ogorelec.

Ljubljana: Zadržan; mnogo zabave! Na zdar! Vidmar.

Ljutomer: Bodi čvrst in krepek mladi „Sokol“! Živeli vsi udeleženci!

Ljutomerska Čitalnica.

Maribor: Bodite čvrsti in jaki, kakor bistri sokoli v sinjem zraku, razširjajte moč telesno in dušno po vsej milej domovini slovenski, bodite nam ščit jeklen proti vsem nevarnostim. Stotera Vam slava! Slovenci Mariborski.

Maribor: Srčni pozdrav in nazdar kličeta Ivan Majciger, Hinko Sever.

Metlika: Rodila majka junaka, živel „Sokol Celjski“! Živeli mu kumovi Slovenski i Hrvatski Sokoli. Slava odboru!

Čitalnica Metliška.

Novomesto: Pod praporjem „Celjskega Sokola“ naj se zopet vname zavest tudi v srcih nam že odtujenih. Na zdar!

Novomeški Sokolci.

Novomesto: Dvigaj ponosno od tal se domačih kvišku novi „Sokol“, bistrim očesom čuvaj, kar je našega. Čitalnica Novomeška.

Novomesto: Varuj „Sokol Celjski“ bistrim okom naroda pravice ter deluj neustrašeno v naroda korist! Dolenjsko pevsko društvo.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. septembra.

Celje in Opava.

Dogodki v Celji in Opavi Nemcem ne delajo časti. Celo njih listi se jih ne upajo zagovarjati. Sprva so skušali krivdo zvrniti na Slovane, ko pa ni šlo, pa nekatera liberalna glasila molčé, druga pa obirajo vlado, da je dovolila slovanske slavnosti v nemških mestih. Chlumeckega glasilo izraža nado, da vlada v bodoče ne bode več dovoljevala tacih slavnostij. Zaradi nemških surovežev naj bi torej se kratile ustavne pravice Slovanom.

Italijanska šola v Travu v Dalmaciji.

Zaradi italijanske šole v Travu v Dalmaciji je že dolgo razpor mej dalmatinskim deželnim zborom in vlado. Deželni zbor že več let ni hotel do voliti denarja za to šolo, vlada je pa vselej proglasila deželnozborski sklep za nezakonit in denar za šolo se je dobil. Sedaj je pa menda tudi vlada prišla do prepričanja, da je ta šola nepotrebna in je baje že sklenila, odpraviti jo.

Vnanje države.

Bolgarsko vprašanje.

Bivši ruski diplomat Tatiščev že dolgo po raznih listih zagovarja bolgarskega ministerskega predsednika Stambulova. V zadnji številki „Ruskega Vjestnika“ priobčil je članek, v katerem pravi, da je naravnost nerazumljivo, da nekaterniki še vedno mislijo, da drugače ni mogoče sporazumljenje z Rusije, nego da se odstrani Stambulov. Tatiščev misli, da se utegne v Bolgariji mišljenje prevrniti Rusiji v korist.

V Belemgradu je pa izšla brošura z naslovom „Bolgarska kriza“. Ta brošura je pisana v bolgarščini in jo je pisal Paničev sozatoženec Rizov. Pisatelj omenja, da so sedanje razmere največ zakrivili ruski zastopniki v Sofiji z napačnim postopanjem. Ruski upliv se v Bolgariji da obnoviti samo tedaj če se bode pod njim mogla razvijati svoboda in samostojnost bolgarskega naroda. Rizov trdi, da so simpatije za Rusijo še vedno razširjene mej bolgarskim narodom; Bolgarija se pa iz sedanje stagnacije ne da rešiti drugače, nego da se odstranita princ Ferdinand in Stambulov. On ne veruje, da bi Rusija Bolgarijo potrebovala le za sredstvo, da postane sama zapovedovalka na Črnem morji. To brošuro, ki ima bolj agitacijski značaj, bodo seveda Stambulova nasprotniki skušali razširiti po Bolgariji.

Občna volilna pravica.

Kongres zastopnikov vseh delavskih društev, ki se bode posvetoval, kako bi se dala doseči občna volilna pravica, sešel se je v nedeljo v Bruselji. Zastopanih je 400 društev s 500 odposlanci. Prvi dan se je kongres jednoglasno izrekel za občno volilno pravico.

Ustaja v Tesinu.

Zvezni sovet je imenoval profesorja Schneiderja v Curihu za izrednega sodca v kantonu tesinskem. Gospod profesor je že prisegel. Ker je zvezni sovet sklenil, da se začne kazensko postopanje proti osebam, ki so se pregrešile proti švicarskemu kazenskemu zakonu, pojdeta zvezni pravdnik in preiskovalni sodec v Tesin. Začasno bode vso upravo vodil komisar zveznega soveta Velika težava je, kako dobiti jezika veščih pomožnih uradnikov. Tesincev komisar ne more potrebovati, ker bi bili pristranski. Vojaki so baje že napravili red. Ko bi nastali novi neredi, pošlje zvezni sovet v Tesin še polk konjice. Oseba, ki je ustrelila Rossija, je ubežala v Italijo in jo najbrž italijanska oblastva ne bodo izročila, ker tukaj gre za politično zločinstvo.

Irski agitator Miha Davitt

snuje nov list. Njegov list bode zagovarjal avtonomijo Irske in pa pravice delavcev. Potegoval se bode za osemurni delavnik, za pravičnejšo razdelitev proizvodov dela, da se skrajša doba parlamentu na tri leta in se uvedó dijete, da bodo tudi revnejši ljudje mogli biti poslanci. Njive, travniki, rudniki, gozdi, železnice in ribištvo vse to mora biti narodovo. Glavna točka njegovega programa je pa, da delavca more zastopati le delavec v postavodajnih zastopih. Program novemu listu se bode torej precej ujemal s programi druzih socijalno-demokratičnih listov.

Srednjeameriške zadeve.

Izvolitev generala Ezete predsednikom sansalvadorskim je vzbudila nevoljo v druzih srednjeameriških državah. Mej Sansalvadorom in Nicoraguo utegne baje priti celo do vojne. Z izvolitvijo generalovo se je pa vsekako za nekaj časa zavlekla osnova srednjeameriške zveze. Ezeta je nasprotnik takej svezi in hoče, da Sansalvador ostane popolnoma samostojen.

Dopisi.

Iz Zagreba 13. septembra. [Izv. dop.] Surovosti Celjskih nemškutarjev so zelo razburile hrvatske udeležnike Celjske slavnosti, ker Celjski nemškutarski trgovci iščejo in delajo dobičke po Hrvatskem in po Bosni, doma se pa tako nesramno in surovo obnašajo. Lepa nemška omika, to je kamenje, katero so Celjski pobalini metali po Hrvatih, palo bode na nje in njih patrone nazaj. Posebno razburja vsacega obnašanje Celjskega župana in njegovih somišljenikov, katerim se očita, da so Celjski fakinaži skozi prste gledali, ali jej bili celo na pomoč. Te drubali bilo je morda kacih šestdeset in tej množici bi bilo gotovo kos blizu dvesto čvrstih Sokolov, da so le smeli. Dasi je ta fakinaža dva dni zabavljala in izzivala, vender mestni župan ničesar ni ukrenil, nasprotno napravil jej je celo to veselje, da so Sokoli, mej njimi tudi Hrvatje, ki so se ves čas uzorno obnašali, gredoč na kolodvor v vojaškem spremstvu, morali takorekoč defilirati pred fakini, zbranimi v „Café Centrale“. Torej rajši žaliti in sramotiti mirne ljudi in tuje goste, nego napraviti mir in red! Tak duh veje v Celjskem magistratu! Političnо oblastvo bode izvestno začelo misliti, ni li že nastopil skrajni čas, da se posluži svojega vrhovnega nadzorstva in Celjskemu magistratu vzame mestno policijo, sicer ondu ne bode miru in reda. — Celjani sami naj pa tudi premislijo, da živè sredi slovenskega naroda, s katerim jim je, hočeš nočeš, mirno živeti, sicer bode le njim na škodo. Trezno misleči Celjani bodo prej ali slej morali iztrebiti vse one elemente, ki so mestu le v sramoto, kajti preverjeni naj bodo, da jim vsa „Südmark“ ne bode pomogla, kadar bodo Hrvatje in Slovenci pretrgali vse trgovinske zveze ž njimi. In to se utegne kmalu zgoditi, nekateri slučaji so mi že znani, skrbeli pa bodemo, da jih bode še več.

Domače stvari.

— („Na uvaženje našim trgovcem.“) Pod tem naslovom obrača se včerajšni „Obzor“ do trgovcev hrvatskih, pisoč: „Znano je, kako so Hrvatje v Celji bili žaljeni, da se je celo kamenje metalo nánje povodom nedavne svečanosti „Celjkega Sokela“; znano je, da se mej Celjskimi nemškutarji posebno odlikujeta železninarski tvrdki Daniel Rakusch, Wogg & Radakovits, potem pa tvrdki s stavbinskim lesom J. Negri in Aiojzij Walland. Rečene tvrdke osobito iščejo in dobivajo prelepega zaslužka v Hrvatski in Bosni, a glejte jih, kako se doma vladajo. Ali hočejo

---

najnovejši dobi pridobilo slavo svetovnega prvenstva. Dočim je namreč nemška umetnost, opojena po zmagah ogromnih armad zjedinjene Germanije, zagledala se v bizantinizujoči militarizem, italijanska umetnost pa, izgrešivša sled preslavne prednice svoje v klasičnem veku „del cinque cento“, zagazila v odurni svoj verízem, postavila se je moderna francoska umetnost, zlasti slikarstvo, probudivši se iz somračnih halucinacij srednjeveškega misticizma, na osvetljeno torišče naravnega rejalizma, kateremu je nalog: predstavljati zémeljsko istinitost v oblaženi, idejalizovani podobi. Kaj čudo, da je mladi, življenjaveseli naš slikar, prišedši izmej vedrogledih Helencev, tam v sijajnem Parizu, v druščini jovijalnih umetnikov, otresel se vseh onih konvencijonalnih šablon v slikarstvu, katere so se ga bile prijele na Dunajski akademiji za Rahlovega ravnateljstvovanja. V kratkem časi prisvojil si je način svobodnega, jasnega in povse legótnega slikanja rejalistne šole francoske.

In bil je ukaželjni naš slikar v tej dôbi jako maren in plodovit! Takoj po svojem pribodu v Pariz je izdeloval s Hynaisom dekorativne slike na platno za češko „Narodno divadlo“, izmej katerih je znamenita posebno prekrasna „Pomlad“ v kraljevskem budoarji, katero je izvršil Jurij Šubić sam. — Dovršivši te slike, pomagal je slavnemu slikarju češkemu, Vaclavu Brožiku, pri izdelovanji kolosalne njegove slike „Jan Hus“. — V isti dobi se je bil seznanil v Parizu tudi z ogrskim slikarjem Mihaljem Munkaczy-jem, kateri mu je poveril več svojih naročil. Pri veliki njegovi sliki „Kristus pred Pilatom“ je sodeloval ves čas njenega postanka. Tudi je napravil več kopij po slikah tega naglo zaslovelega Ogra. — Vrhu tega je naslikal mnogo po drugih privatnih naročilih. Charles Sedelmayer, jeden izmej prvih umetniških kupcev in veledušni podpiratelj v Parizu živečih slikarjev avstrijskih, kateri prireja perijodne razstave njihovih proizvodov, naročal je pri Juriju Šubiću razna dela, mej katerimi sta bili dve kopiji po Murillu za španjsko kraljico. — Leta 1883. je dovršil samostojno sliko „Skupni zajutrk“, kateri predstavlja mlado gospodično, pitajočo papigo s sladkorjem. To sliko je kupil Dunajčan Weiss. Istega leta je razstavil naš rojak v Pariškem „Salonu“ svojo žanrsko sliko „Avant la chasse“ (pred lovom). Slika predočuje kmeta iz Normandije, kateri, pripravljajoč se na lov, preiskuje svojo puško, in sicer stojéč v sobi pred odprtimi vrati, skoz katera sije solnce v sobo. To sliko je umetnik izdelal na počitnicah v graščini madame Deriver. Vrednost slike moremo presoditi po tem, da je odbor dotične razstave od 10.000 priposlanih slik vsprejel jih samo kakih 3000.

Spomladi l. 1883., ko je prišel iz Pariza k „orož. vajam“ domov, naslikal je sv. Jurija za veliki oltar župne cerkve Št. Jurij pri Kranji. Ta slika je poleg dovršene slikarske tehnike znamenita zaradi nenavadne poziture svetnikovega konja, ki je povsem različna od one, v kateri se ta žival običnо predstavlja na jednakih podobah.

Po dovršenji imenovane slike poslovil se je Jurij Šubić od predragih svojcev ter se vrnil z nova v Pariz. Koliko in kaj je naslikal ondu v isti dobi, ni nam znano; kajti večina slikarskega dela njegovega raztresla se je, žal! širom svetá pod imenom tujih umetnikov, katerim je s čudodelnim svojim kistom pomagal poveličevati nezasluženo slavo . . .

Nov, velevažen ter odločujoč odstavek samostojnega delovanja Šubićevega pa se je pričel z dekorativnimi slikami, katere je l. 1884. deželni odbor kranjski naročil pri njem za novo vzgrajeni Ljubljanski muzej. Tu je za plafond muzejskega stolbišča naslikal četiri alegorične podobe, in sicer: prirodopisje, umetnost, zgodovino in starinstvo. V teh četirih alegorijah je slikar simbolizoval vse v muzeji zastopane stroke. Prirodopisje je utelesil v vitki, bujnoživotni deklici, leteči brzih korakov iz

naši trgovci tudi nadalje ostati v poslovnem odnošaji s temi ljudmi? Mi ne umejemo, kako da Zagrebški trgovci z železnino prepuščajo Celjskim železničarjem terain, ki bi imel biti njihov; zares, nikakor ni dično za trgovce Zagrebške, da se trgovci po Hrvatskem in v Bosni oskrbljujejo z železnim blagom iz Celja, katero samo železnega blaga ne proizvaja. Pričakujemo v tem oziru prebrata, no, dokler Zagrebški železničarji ne dorastejo svoji nalogi, morejo trgovci po Hrvatskem in v Bosni za svoje potrebe naročati iz Ljubljane, Maribora ali Gradca, katera mesta imajo prve vrste trgovine z železom. — Kar se pa tiče trgovine s stavbinskim lesom, je v Celjski okolici dovolj solidnih slovenskih trgovcev, katerim samo treba, da se združijo, pa si bodo pridobili hrvatski terain, a naši naj jim gredo na roko — brat bratu, da pomaga.“ Te vrle besede „Obzorove“ naj si hrvatski in slovenski trgovci dobro zapamtijo ter se po njih dosledno ravnajo, kajti ni dovolj, da često ponavljamo besede „Svoji k svojim“, treba tudi, da preidejo v meso in kri, da to narodnogospodarsko načelo uvažamo pri vsakej priliki. Potem bode Celjskih nemškutarjev surovosti v kratkem odklenkalo.

— (Serenada.) Pri včerajšnej podoknici pel je čitalniški zbor: „Veltava“, „Strunam“ in „Slavski spev“. Društvo „Slavec“ pa je pelo „Glas domovinski“, „Zvezdi“ (solo g. Meden) in „Lahko noč“. Oba zbora sta pela prav izborno in je petje privabilo mnogobrojno občinstvo.

— (Pevski večeri.) Po serenadi, ki so jo napravili čitalniški pevci včeraj zvečer, zbrali so se v čitalnici, kjer se je po kratki debati sklenilo, da napravi pevski zbor v teku zimske dobe vsak mesec po jeden pevski večer. Ta sklep utegne dobrodejno uplivati na živahneji razvitek društvenega življenja.

— (Poročil) se je danes g. Matija Kump, c. in kr. stotnik v domačem 17. pešpolku z gospodično Marijano Souvanovo, hčerjo tukajšnjega veletržca in znanega rodoljuba g. Fr. Ks. Souvana.

— (Na vseučilišči v Gradci) otvori se za zimski tečaj 1890/91 stavbinska šola, katere doslej ni bilo. S tem je tehnika postala popolna.

— („Glasbeni Matici“ o pričetku šolskega leta.) S srčnim veseljem in istinitim zadoščenjem zasleduje vsak rodoljub mirni razvoj in vender dični procvit narodnih učilišč, katera so nam najboljši porok za obstoj rodu našega in njegovih svetih idej. Upliv učilišč na bodočnost posameznikovo in po nji na skupnost je nepregleden — tega si je vsakdo svest, kakor tudi istine, da pri vzgoji nima pesen najmanjšega deleža. Da, baš nasprotno nam kaže vsakdanje življenje, da ima posebno glasba velik upliv na individualnost posamnikovo, in da budi ona v tujini bivajočega rodoljuba najbolj kljubezni do rodu svojega, ker mu vzbuja najživejše spomine o domu njegovem. Radi tega tudi glasbeni zavodi nimajo najmanjše naloge pri razvoju narodovem in treba je, da spoznavajo imenitno svojo ulogo v narodovem življenji in jo po moči izvajajo. Tem zahtevam ugoditi ni lahko in vender mi sigurno vsakdo rad prizna, da smo Slovenci v ugodnem položaji gledé glasbene šole: „Glasbena Matica“ je v kratkem obstanku svojem pokazala, da jej je v istini naloga sveta privesti slovenski svet do prave glasbene naobražbe in do popolnega spoznanja pesni slovanske. Če primorjamo razmere ob zasnovi društva in šole z razmerami današnjimi moramo priznati, da je deloval prvi in jedini naš glasbeni zavod vstrajno v prid in ponos rodu našega. Posebno v zadnjih letih, odkar so društva gmotne razmere ugodnejše, — opažamo neutrudno delovanje v razvoji šole, in pravcato tekmovanje z inimi glasbenimi zavodi in to osobito gledé glasbene šole, kojo hoče društvo dovesti do one višine, na kateri so najboljše glasbene šole inostranske. Če se ni toliko čulo o nji, je bilo temu pač uzrok, da v nas ni toliko reklame, kot v inozemstvu, — in ker tiho delovanje zavodom najbolj koristi, kar je uvidno že iz blagonaklonjenja dariteljev, bodi si države, bodi si druzih. Vlada naklonila je letos poleg navadne letne nagrade še 300 goldinarjev za nakup glasbenih instrumentov. To je pač dokaza dovolj, da i vlada priznava razvoj glasbene šole in uvažuje nje razvitek. Nadalje priča o odličnem delovanji šole tudi veliko število učencev, ki so že dovršili glasbeno šolo, in njej jedini zahvaljujejo svojo glasbeno naobražbo. Da pa dospe glasbena šola do uzornega stališča, sklenil je odbor „Glasbene Matice“ pridobiti za posamezne oddelke glasbene šole strokovnjake — konservatoriste. Posrečilo se je odboru poleg sedanjih učiteljev gospoda profesorja in vodje šole Gerbić-a, kojega učenci v samospevu dičijo konservatorije na Dunaji in v Pragi — in gospoda Moserja našim učencem priljubljenega učitelja in občinstvu znanega umetnika na goslih, — pridobiti i strokovnjaka za glasovir, — doktoranda gosp. Hofmajstra, ki se priporoča po izrednih spričalih in po osebnem izvestji strokovnjakov glasbe v Pragi. Društvo stopa, kakor se vidi dosledno in vstrajno po premišljenem osnovnem načrtu, in že sedanji uspehi kažejo, da je to prava pot. Dolžnost je vsacega posameznega rodoljuba, da se kar na moč vnema za ta narodni zavod in pošilja deco svojo v šolo, v kateri veje pravi narodni duh, in katero prošinja zavest, da vodi gojence po jedino pravih potih do glasbene naobraženosti.

— (Včerajšnji „češpljevi semenj“) bil je prav dobro obiskan, prišli so na semenj kmetje in kupčevalci iz vseh krajev. Trgovina bila je jako živa. Na živinsko sejmišče prignalo se je 1156 glav (702 konj in volov, 400 krav, 54 telet.) Jako dobra bila je kupčija s kravami, voli in žrebeti, slabeja pa s konji. Na sejmišče postavljena lepa žrebeta bila so dokaz, kako lepo v nas napreduje konjereja. S suhimi kožami bilo je mnogo prometa, ker je došlo veliko kupcev s Štajerskega in Koroškega.

— (V Ameriko) odšla je z Notranjskega iz okraja postojinskega v zadnjih treh tednih zopet do 300 oseb. Mej njimi bilo je 140 tacih, ki še neso zadostili svoji vojaški dolžnosti in so brez potnih listov preko Vidma ubežali v Ameriko. V Korminu so jih baje osmero prijeli.

— (Mehanična umetna razstava) M. Gierkeja v Lattermanovem drevoredu vredna je, da se pogleda. Posebno zanimive so razne skupine tičev, ki popevajo po naravi. Viditi pa so še razne druge prav lepe stvari. Odprto je vsaki dan od 9. ure zjutraj pa do 9. ure zvečer. Več v inseratu.

— (Premiranje konj v Št. Jerneji) bila je preteklo soboto in privabilo obilo posestnikov konj in druzega občinstva. V komisijonu bili so gg.: major Wild, Josip Friderik Seunig, graščak na Bokalcih, kmetijske družbe podpredsednik in Josip Lenarčič. Vsega vkupe prignalo se je 59 kobil in žrebet in so premije dobili: Za kobile z žrebeti: Ivan Vrtačič iz Pristave 40 gld., Anton Majzelj iz Št. Jerneja 25 gld., Fran Gregorčič iz Rakovnika in Ivan Globevnik iz Škocijana po 20 gld., Fran Fabijan iz Dolenjega Gradišča 15 gld., Anton Majzelj iz Št. Jerneja, Ivan Strh z Malenic in Peter Krhin iz Gradišča srebrne državne svetinje. Za mlade kobile: Fran Gorenjec z Malenic 30 gld., Ivan Strojin iz Ostroga 20 gld., Ivan Krhin iz Gradišča 15 gld., Ivan Grm iz Škocijana in Valentin Paneš iz Smetnika vsak srebrno državno svetinjo. Za žrebeta: Anton Straus iz Kostanjevice, Matija Kerin iz Velikega Podloga, Ivan Globočnik z Dobrave, Ivan Štih z Malenic, Ivan Strojin iz Ostroga in Ivan Barbarič iz Čadreža po 10 gold., Ivan Globočnik z Dobrave in Ivan Dvornik iz Krške vasi vsak srebrno svetinjo. — Popoludne bila je dirka. Državno darilo (100 gold.) dobil je g. Gabrijel Jelovšek z Vrhnike, ki je kilometer predirjal je v 3 minutah 37 sek. Drugo darilo dobil je Ivan Dvornik iz Krškevasi, tretje Anton Šmid, kapelan v Št. Jerneji.

---

sinjega ozadja proti gledalcu. Z levo roko objemlje veliko knjigo z napisom „Natura“, ob kateri se jej vije palmova veja, v desnici pa drži šopek svežih cvetlic, katere si je uplela tudi v lovorjev venec na glavi. Umetnost je predstavil v uzorni ženski z razprostrtimi perutmi in kvišku obrnjenim obličjem. Nad glavo se jej blestí zvezda modrosti. V levi roki ima liro, atribut poezije, v visoko povzdignjeni desnici pa lovorjev venec. Zgodovino nam predočuje mlado žensko bitje z belimi, daleč vsaksebi razprostrtimi perutnicami, katera je vznašajo od gledalca proč v daljne neznane kraje, od koder motri, obrnjena z obličjem nazaj, dogodke preteklosti ter je zapisuje v veliko svojo knjigo. Starinstvo naposled se nam pojavlja zopet v naravni, brezperutni deklici. Stoječa v stegnjeni postavi po konci, z navzdol obrnjenim obličjem, drži v desnici grško amforo, v povzdignjeni levici pa egiptovski idol. Ob njej sedeč génij prebira ožoltele pergamente . . .

Te četiri Šubićeve slike so pravi biser domače umetnosti, katere smelo pokažemo tujcu, rekše ponosno: To je naše! To nam je potrdil tudi merodaven mož strokovnjak! Na svojem potovanji skoz Ljubljano ogledal si je to četvorico muzejskih slik sloveči Dunajski slikar, profesor Fran pl. Pausinger ter izrekel o njihovem stvaritelju ves zavzet: „Dieser Mann hat eine grosse Zukunft!“

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Lisabona 15. septembra. Včeraj prouzročila republičanska stranka v Coimbri izgrede. Množica je klicala: Proč s kraljem! Živela republika! Vojaki razgnali z bajoneti množico. Dvajset oseb deloma teško, deloma lahko ranjenih.

Dunaj 16. septembra. Grof Kalnoky odpelje se danes zvečer v Bogumin (Oderberg), od koder bode spremljal cesarja na potovanji v Vratislavo.

Orsova 16. septembra. Včeraj so se slovesno pričela dela za reguliranje Železnih Vrat v prisotnosti ministerskega predsednika Szaparyja, ministra Barossa, Szögyenyija, Bacquehema, srbskih ministrov Gruića, Josimovića in avstrijskega poslanika Thömmela. Po nagovorih sprožil Baross električno prvo pri Grebenu na srbski obali s šestdesetimi kilogrami dinamita nabasano mino. Več sto kubičnih metrov skalovja zrušilo se je s silnim pokom v Dunav.

Mehadija 16. septembra. Pri včerajšnjem slavnostnem obedu, ki ga je ogerski ministerski predsednik tukaj priredil gostom ob slavnostnem pričetku reguliranja Železnih Vrat, napil je Szapary na kralja srbskega in na Srbije blaginjo, poudarjajoč stare sosedne odnošaje mej madjarskim in srbskim narodom in vkupne civilizatorične težnje. Srbski ministerski predsednik izjavil, da je Srbija za najodkritosrčneje prijateljstvo in napil na zdravje cesarja in kralja Frana Josipa.

Razne vesti.

* (Ruski Krez.) Brezdvojbeno najbogatejši mož na Ruskem je državni tajnik Polovcov, posestnik mnogih tovarn. Te dni obiskala sta ga ruski in nemški vladar. Vsprejem odličnih gostov bil je veličasten. Dan na dan izdal je 150.000 rubljev za pogostovanje. Iz Nizze naročil je eksotične rastline in cvetke in na stotine delavcev vzel je v delo za tiste dni. Vse svoje premoženje dobil je lepi mož od svoje soproge — bivše gospice Juni, katero je pohčeril baron Stieglitz iz otoka Kammenoje. Našel jo je na vrtu in ker ni imel sam otrok, jo je vzgojil in imenoval Junijo, po meseci, v katerem je dobil najdenko.

* (Dunav narašča.) Zadnje dni narasel je Dunav v okolici Budimpešte močno. V Budimu poplavil je nižje ležeče, kraje, na peštanskej strani margaretsko nabrežje in ves ljudski otok nove Pešte. Reka še vedno narašča.

* (Zamorski princ.) Francoski kapitan Archinard pripeljal je v Pariz mladega princa dahomejskega. Črnemu princu Pariz jako ugaja, posebno je z veseljem ogledoval mesto z Eifflovega stolpa. V drugem nadstropji stolpa dal se je princ fotografovati pri fotografu, ki ima ondu delavnico svojo.

* (Ribja kost na potovanji.) V Stubi pri Elbingu na vzhodnem Pruskem, pogoltnila je ženska, ki ima sedaj 49 let, v svojem šestnajstem letu ribjo kost, katera je prešla v meso in zginila. Poznejša leta čutila je žena večkrat bolečine v vratu in goltanci. Šla je k zdravniku, ki jo je kmalu potolažil, češ, da bode ribja kost okamenela ali pa popolnoma prešla. Sedaj po mnogih letih zateklo jej je jabolko. Žena se misli odpeljati v Kraljevec na kliniko.

Gospodom učiteljem v političnem okraji Mariborskem!

Lažnjiva in perfidna „Tagespost“ poročala je pred kratkim o famoznem ukazu barona Heina, predsednika okrajnemu šolskemu svetu v Mariboru, do šolskih vodstev zaradi zgodovinskega pouka tako, kakor, da bi naše učiteljstvo ta pouk scela zanemarjalo, kakor, da bi bilo vse učiteljstvo antidinastično!

Akcijski list pisal je toli zvito in perfidno, da je čitatelj moral misliti, Heinov ukaz se opira na fakta, deca vsprejema se kar trumoma iz ljudskih šol v razna vojaška učilišča, čeravno dozdaj vojaška učilišča niti jednega samega učenca neso dobila iz slovenskih (?) ljudskih šol!

Namen ukaza je jasen; zavijanje časnika

kaže, da nas hoče gospoda, kakor je Hein, očrniti pred svetom, pri višjih krogih!

Temu početju moramo se krepko v bran postaviti! Zatorej prosimo slovenske razumnike mariborskega (lenarčkega in bistričkega) okraja, da blagovolijo, kakor najpreje podpisanemu odboru naznaniti, kje so bili učenci ljudskih šol vsprejeti naravnost v vojaške učilnice, koliko je bilo vsprejetih in kateri zavodi so jih vsprejeli.

Na Ptuji, dne 10. septembra 1890.

Odbor političnega društva „Pozor“.

Poziv!

Podpisano društvo bode na letošnji deželni razstavi v Gradci razstavilo troje plemen jabolk, in sicer a) Angleški, zimski, zlati parmenec, b) Štajarski maršlanček, c) Jesenski, rujavi kosmač (ledrarca), a ta plemena iz vseh krajev Štajerske.

Da se prej in primerno zanesljivo poučimo, katera plemena se v posameznih krajih najbolje sponašajo in posameznim krajem največ dobička donašajo, ali bi ga po umnej gojitvi donašati utegnila, naj bi se v bodočih letih enako razstavljala druga plemena.

Vse štajarske sadjarje zatorej prav prijazno prosimo, da v ta namen blagovolijo poslati zgorej našteta plemena ali vse tri, dve ali tudi le eno, od vsacega po 4 jabolka: „an das Landes-Obstbau-Comité in Graz“ ali pa podpisanemu društvu v Št. Jur do 22. sept. t. l.; vsaki pošiljatvi naj se pridene list, obsegajoč:

1. Ime sadjarjevo in kraj njegovega bivanja.
2. Lega, (na hribu, v dolini etc.) nebna stran, kjer drevo raste.
3. Ali je drevo visoko, debelno ali pritlikovec.
4. Koliko bi drevo utegnilo staro biti?
5. Kako je dosedaj rodilo, prav obilo, obilo, srednje, slabo?
6. V kakšni zemlji raste.

Nobeden sadjar naj s svojo pošiljatvijo ne izostane rekoč: Nimam posebno lepega sadja, zato se pa razstave ne bodem udeleževal — ne tako! Pravi namen tukaj je, učiti se in podučevati.

Cesarjevič Rudolfovo sadjarsko društvo za Spodnji Štajer

v Št. Juriji ob juž. žel. dne 12. septembra 1890.

Val. Jarc, tajnik. **Dr. Ipavic,** ravnatelj.

Trajni zdravilni vspeh. Vsakeršno trganje po hrbtu in udih ter bolečine v členkih vspešno ozdravi mazanje z Moll-ovim „Francoskim žganjem in soljo“. Cena steklenici 90 kr. Vsak dan razpošilja po poštnem povzetji A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvor. založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrecno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 2 (55—12)

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih. (161-3)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Loterijne srečke 13. septembra.

Na Dunaji:	57,	79,	72,	34,	52.
V Gradci:	6,	53,	33,	2,	15.

Tujci:

15. septembra.

Pri **Maliči:** Cholawka, Ferneböck z Dunaja — Dinkelspiel, Peller, Catti iz Trsta. — Fuchs iz Istrije. — Faber iz Gorice. — Oberlechner iz Malborgeta. — Kočevar iz Rateč. — Ranzinger, Wolf iz Kočevja. — Schink iz Zagorja.

Pri **Slonu:** Grünwald Hohlfeld, Danzer z Dunaja. — Maurich, Agnaroli, Kosak, pl. Albori, Wiegele iz Trsta. — Torker iz Košane. — Weisel iz Hrušice, — Sicherle s sinom iz Gorice. — Hilmer iz Kočevja. — Malli iz Tržiča. — Sterger iz Sibinja. — Zamajne iz Zadra.

Pri **bavarskem dvoru:** Rutar iz Trsta.

Pri **avstrijskem cesarji:** Hochreiter iz Novegamesta. — Statin iz Zagreba. — Vaupotič iz Tržiča.

Pri **južnem kolodvoru:** Tomc iz Novevasi. — Sattler iz Monakovega. — Lukowetz z Dunaja. — Treu iz Vidna. — Schwarz iz Anglije. — Maier, Kaiser iz Št. Vida. — Spörr iz Iuomosta.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
15. sept.	7. zjutraj	740·3 mm.	5·6° C	brezv.	megla	0·00 mm.
	2. popol.	738·3 mm.	16·0° C	z. vzh.	d. jas.	
	9. zvečer	738·4 mm.	13·6° C	m. vzh.	jas.	

Srednja temperatura 11·7°, za 2·2° pod normalom.

Dunajska borza

dné 16. septembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)